

ЙОЗЕФ НЕСВАДБА ИДИОТЪТ ОТ КСЕНЕМЮНДЕ

Превод от чешки: [Неизвестен], 1967

chitanka.info

Още в първи клас го върнаха на родителите му, защото беше невнимателен, непаметлив, разсеян и все се биеше с другарчетата си, а накрая замери учителя с мастилницата. Типичен случай на олигофрения, докторите не даваха никаква надежда. И все пак съпругата на инженер Хабиخت обичаше детето си повече от всичко на света. Преди войната тя държеше гувернантка, стара дама, която се грижеше за него. Малоумното момче се казваше Бруно.

За него чух от мой роднина, който през време на войната бил интерниран в Ксенемюнде и живял там у един седемдесетгодишен учител. След загадъчното въздушно нападение на четвърти октомври този учител заместил строгата гувернантка у семейство Хабиخت. До този ден нито един съюзнически бомбардировач не бил забелязван над Ксенемюнде. Изглежда там нямало значителни обекти. Само подземната фабрика, за която никой не знаел какво произвежда. През нощта на четвърти изведнъж върху къщата на Бруновата гувернантка паднала малка бомба и убила самотната стара жена. При това в командуването се кълнели, че около града не се е вестявал никакъв вражески самолет. Предполагали, че това е дело на дългобойната артилерия. Но никой не знаел защо англичаните биха обстрелвали от Дувър къщурката на Бруновата гувернантка.

Старият учител приел с удоволствие предложението на фрау Хабиخت. Той припечелвал от частни уроци, понеже пенсията не му стигала да си купува редовно от черния пазар дори и картофи. Но не му казали, че Бруно е малоумен. Забелязал го още при първата среща. Петнадесетгодишното момче приличало на шестгодишно, а в известни моменти и на кърмаче. По време на часа то успяло да се хвърли върху една муха и най-неочаквано да я глътне, да напъха в носа си писалката и да разлее ерзац-кафето сварено от фрау Хабиخت, върху панталона на учителя си, който, разбира се, веднага тръгнал да си върви. Отчаяната майка дълго го увещавала, увеличила хонорара му и обещала да му дава и вечеря, ако се заеме с Бруно. А на момчето сякаш изведнъж му се поискало да угоди на учителя. То застанало по войнишки пред него и задекламирало таблицата за умножение, като същевременно делило и коренувало получените числа.

— Има страшна памет за числа. Всичко запомня — казала майка му. — Знае наизуст цялата телефонна книга. — Бруно отчетливо издекламирал първите шестдесет номера заедно с адресите. Но по

немски бил съвсем слаб, историята също не му вървяла, всъщност той не можел да прочете дори едно изречение. И при това, моля ви се, почти петнадесетгодишен. Учителят все броял минутите до вечеря, никога часът не му се виждал толкова дълъг, никога не отивал с такова нежелание на урок.

След около месец той видял Бруно на улицата да се бие с група по-малки деца. Удрял с юмруци, препъввал осемгодишните момченца и ги ритал, докато били на земята.

— Бруно! — още отдалече се развикал учителят, но не могъл да изтича, защото се задъхвал. Малоумното момче било укротено от месарката, която наблюдавала цялата сцена от дюкяна си. Хванала го за яката — била яка жена — и просто го метнала през оградата в двора на Хабихтови. После извикала децата и умила драскотините им.

— Така е всеки ден — обяснила тя на изненадания учител. — Мястото на тоя изрод е в някоя клиника. Ако баща му не беше големец, отдавна да са го отвели. Всички ви се чудят, че ходите у тях.

Но вечерята този път била особено обилна, а в кафето се чувствувал вкусът на няколко натурални зрънца. На всичко отгоре и Бруно се държал спокойно и гледал втренчено към ъгъла на стаята, така че учителят пак не намерил сили да се откаже от уроците. През нощта градът бил разтресен от нова катастрофа. Месарницата срещу Хабихтови била унищожена по същия начин както и домът на гувернантката: от малокалибрена бомба или оръдеен снаряд. Месарката загинала.

На другия ден Бруно непрекъснато се усмихвал, докато траел урокът. Тягостно чувство обзело учителят.

— Кой собствено се грижи за момчето през целия ден? — предпазливо попитал той фрау Хабихт, докато вечеряли.

— Никой, Бруно е много послушен. Играе си на задната веранда, мъжът ми му е уредил работилничка.

— С удоволствие бих надникнал там.

— Не! — яростно и с тъмни нотки в гласа извикало цяло почервенияло момчето.

— Той никого не пуска там — обяснила майка му. — Това е неговото царство — смигнала тя заговорнически. — Понякога го наблюдавам през ключалката — додала фрау Хабихт, след като изпроводила момчето. — Играе си по цял ден с „матадор“ за млади

техници и с няколко дреболии, които баща му донесе от фабриката. Съвсем безобидна игра.

— Мислите ли? — казал учителят и погледнал още веднъж към изгорялата къщурка на месарката. — Човек никога не е сигурен с такива деца. Все пак Бруно е болен. Би трябвало да го дадете в...

Но фрау Хабихт цяла настръхнала. Значи и той се е присъединил към съседите, които ненавиждат Бруно.

— Отде накъде, грешите, аз дори го обичам. Жал ми е за него. Но ми се струва, че в болницата би бил по-щастлив.

— Никога! — решително тропнала с крак фрау Хабихт. — Докато съм жива, не!

На следващия ден учителят сам решил да провери Бруновата лаборатория. От външната врата се запътил право към верандата. Бруно не се бил заключил. Измъчвал вързано котенце с електрическата машина на Фарадей. Животното било полумъртво, когато учителят поискал да го спаси. Момчето не му го давало. Те мълчаливо се боричкали, идиотът издавал някакви неразбираеми звуци и учителят отново почувствувал, че сърцето му се смразява. Трябвало да се прибегне до грубост и учителят го ударил по главата. Момчето отскочило в ъгъла и го гледало злобно.

— Крумм! — извикало то. — Ти си Крум!

Някогашната гувернантка на Бруно се казвала Крум, а не учителят Бредшнайдер. Момчето много добре знаело това. Учителят изпаднал в ужас. Пуснал котенцето на тревата и си отишъл, без дори и да започне урока. Избягнал срещата с фрау Хабихт и се запътил към фабриката, където работел мъжът ѝ.

Повели го по дълги подземни коридори — двама часови пред него и двама отзад. Струвало му се, че е попаднал в гнездото на някакви свръхестествени насекоми. Инженер Хабихт го посрещнал с раздражение.

— Знам, че синът ми е способен да направи някаква беля. Той е немирнен. Но не разбирам как може да има пръст в двете неотдавнашни експлозии.

— Ще видим — отвърнал учителят. — За нищо на света няма да спя довечера в къщи. Можете заедно с мен да дежурите в градината.

Учителят живеел в една малка къща до гарата.

— Извинете, имам други грижи. И по-важни... — отказал инженер Хабихт.

Но на сутринта дотичал. През нощта къщата на учителя била унищожена от малокалибрена бомба, която избухнала в леглото му. Старият човек ясно видял от градината светещата траектория на взрива, след който оставала димяща следа.

— Незабавно отивам в градското комендантство — заявил той на Хабихт. — Не бихте ли дошли с мен?

Началник на гарнизона тогава бил майор фон Шварц, който отговарял и за фабриката. Стигнали чак до него.

— Странна история. Наистина невероятна. А вие допускате ли подобно нещо? — обърнал се началникът към инженер Хабихт. — Мислите ли, че синът ви наистина може да има пръст в тези катастрофи?

Хабихт се изчервявал, заеквал и побледнявал, не знаел какво да каже, докато фон Шварц не започнал да му крещи.

— Трябва да ви призная, господин майор — казал инженерът, — преди месец занесох в дома си плановете на новото тайно оръжие „Фау-2“. В конструкторското отделение тогава имаше толкова работа, че просто не смогнахме. Момчето може да се е докопало някак до тия плановете. То помни толкова много неща. В някои насоки е много способно. Никой не може с положителност да каже, какво става в неговото черепче...

Това твърдение решило по-нататъшната съдба на стария учител. Той узнал тайната за новото оръжие в тукашната фабрика, а освен това изведнъж синът на инженера придобил по-висока цена от доносника си. Учителят изчезнал в концентрационен лагер. По този начин той собствено бил спасен.

— Трябва да е гений — казал фон Шварц, когато отивал с Хабихт и гарнизонния готвач при Бруно.

— Той е идиот — отвърнал Хабихт, — ние имаме и медицинско свидетелство.

— Нима не съзнавате, дръвник с дръвник, каква задача е решило вашето дете? Сам вие и още двадесет като вас не успяхте да насочите ракетите ни към определена цел, не успяхте да намерите начин за прицелване. А това петнадесетгодишно момче се цели отдалеко в прозорците с точност до половин метър! Разбирате ли от какво

значение би било, ако „Фау-2“ можеха да унищожават определени цели в Лондон, а не да ги изпращаме безразборно?

Хабихт млъкнал.

— Но аз никога не съм носил в къщи плановете на насочващата инсталация!

— Разбира се. Та тия планове изобщо не съществуват. Те са дело на вашето момче... — И фон Шварц заповядал на готвача да разопакова сладкишите. За първи път през четирите военни години този човек мажел каймак по парижката торта, пълнел с него шоколадовите пасти и разбивал масло за сладкишите.

Бруно се хвърлил върху лакомствата като прасе. Просто заровил глава в тях, забил нос сред сладкишите и нагиздената торта. Готвачът изтръпнал, а фрау Хабихт се вайкала, че ще си разстрои стомаха. Само фон Шварц спокойно чакал. Най-сетне момчето се отдръпнало и поискало да избяга.

— Почакай! — задържал го майорът с желязната си ръка. — Всеки ден ще получаваш такива лакомства, ако ни разкажеш как правиш тия твои работи?

— Какво? — попитала вместо него майка му. — Бруно нищо не прави, той е добро момче.

Майорът грубо я отместил към стената.

— Как се прицелваш с тези твои бомбички? — изревал той в ухото на малкия. — Признай си, преди да съм ти нашарил задника! — и измъкнал от кончова на ботуша си своя стар бич. Разсякъл със свистене въздуха и фрау Хабихт припаднала. Никой не се заел да я свестява. Момчето упорито гледало в ъгъла на стаята и с дългия си език облизвало трохите, останали по брадата му. Очевидно то нищо не разбирало. То дори не се защищавало, когато майорът го биел. А фон Шварц накрая счупил бича си и цял задъхан, потънал в пот, пуснал Бруно и подвикинал на Хабихт: — Ако до сутринта не узнаете как се прицелва този тъпак, ще изправа цялото ви семейство пред военен съд. Заедно с роднините — додал той от вратата.

Около къщата вече слизали от колите есесовци и заставали на пост под прозорците. Фон Шварц и в автомобила си продължавал да ругае. Вечерта той не се върнал в своята канцелария в общината при миловидната си секретарка, която още в началото на войната довел от Италия, а отишъл да спи при войниците.

През нощта младото момиче загинало заедно с другите служители, защото общината била разрушена от малокалибрена бомба, която този път паднала върху покрива и зданието изгоряло до основи. В казармата се вдигнала тревога, майорът препасал тежкия си „парабелум“ и наредил да го откарат у Хабихтови.

— Къде е Бруно? — сухо попитал той инженера.

С треперещ глас родителите му отговорили, че момчето спи. Намерили го на верандата точно в момента, когато монтира нова ракета върху детската си ракетна площадка. Фон Шварц го застрелял отзад, в тила. Фрау Хабихт се спуснала да му изтръгне пистолета. Обезумяла от мъка, тя скубела косите си и късала дрехите си:

— Какво ви е направило то? Убиец!

— Не можем да допуснем някой си да избива своите ближни, само защото малко са го засегнали — помъчил се да ѝ обясни майорът. — А на всичко отгоре и с модерна техника. Той беше идиот.

— А вие не правите ли същото? Колко хора избивате с вашите ракети в Лондон? И кой от тези англичани ви е обидил поне мъничко? Вие нямате никакво основание за своите убийства. Всички сте идиоти, всички...

Фон Шварц искал веднага да я арестува, но в този миг прозвучали сирените.

Върху града се изсипал дъжд от запалителни бомби. Съюзниците открили тайната на Ксенемюнде. Една четвърт от населението загинало при това въздушно нападение. Също и инженер Хабихт. Някои съжелявали за загубата. Твърдели, че бил знаменит техник. Един от първите създатели на ракетното оръжие. Гений.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
2/1967 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.